

Initium á Dominus

DIFERENTES modos consta aver tenido algunos Cabildos de Iglesias Cathedrales, en acudir a sus Prebédados Inquisidores y Ministros titulares de el Santo Oficio, con los frutos, y rentas de sus prebendas, no les dando tan por entero los emolumentos, y rentas de ellas como ellos ganan y lievan sirviendolas, asistiéndo personalmente en dichas Iglesias. Y siendo conclusion llana, que ganan, y deven perceber los tales Ministros que sirven sus plaças en las Inquisiciones, lo mismo que si estando libres de essa ocupacion ganaran presentes, y personalmente residentes en el coro de sus Iglesias, les quitan muchas distribuciones manuales, y otros emolumentos, y obenciones que se repartē *præ manibus*; luego que se celebran, dicen, y cumplen los tales aniversarios, memorias processiones, o funciones que piden interessençia de los Capitulares, y Prebédados; no teniendo por tales a dichos Ministros ocupados en sus plaças y officios de la Inquisicion, y les parece cumplir con hazerles presentes, y darles lo que ganan sus Prebédados, que absentes de el coro por justas causas que el derecho reconoce, gozan de preferencia, y perciben los frutos que residiendo en el se ganan; ha ziendo el mesmo juyzio de la ocupacion de sus Prebenda-

dos, pro negotijs Ecclesiæ, que de la de los Inquisidores en sus
oficios, argumento l. qui mittuntur 35. ff. ex seq. causis maio-
res ibi: *Quæsitam est de eo, qui ad compescendos malos homines, missus
est, an reipublica causa abesse, & placuit reipublica causa eum abesse.*
A esto se llega, que los testadores y fundadores de semejantes
memorias fueren con apretadas clausulas, y condiciones ex-
pressas, prohibir no se dé a los Ministros de la Inquificion lo q̄
les tocate de ellas, sino se hallaren presentes como los demas
Capitulares, sobre que se discutirá en el articulo segundo de
este papel.

ARTICULO PRIMERO.

Cerca de lo primero es de advertir, que en muchas fantas-
Iglefias, o casi en todas, lo que se llama, o haze gruesa,
son diferentes rentas que en forma de distribuciones quoti-
dianas (quæ impropie sic dicuntur, ut tradit Nicol. Garcia de
beneficijs 3. p. c. 2. n. 353. in fine & 440.) se reparten entre los
Capitulares al fin del año, y no ~~se reparten~~ ^{se reparten} de una
ora cada dia. Ay otras distribuciones menudas, señaladas para
las oras del coro, que se reparten o luego, o a ciertos tiempos del
año, segun las costumbres y estatutos particulares: otras, q̄ lla-
man manuales, y nacen de Aniversarios, Dotaciones, Missas,
Processiones, y entierros, que se reparten y dan luego de pre-
sente a solo los interessados en el coro, a las oras, y oficios del
tiempo en que se celebran, que todo es conforme a lo dispues-
to en las estravagantes, cum nonnullis, & postulasti de præben-
dis, que ponen esta distincion entre unas y otras distribucio-
nes quotidianas, & decent recentiores, Cosmof. in pragmat.
sanctæ Gallicana tit. quo tempore quisq; debet esse in choro,
§. iubet verbo distribuciones, Decius conf. 280. Rota decis. 330
n. 5. & 6 p. 1. diversorum, & post alios Gonzalez, regula 8. §. 7.
procmial. n. 205. Garcia 3. p. c. 2. num. 440. & seq. Vicentius Fil-
liutius tract. 41. e. 6. n. 46. & Lotterius de re beneficiaria lib.
3. q. 27. num. 173. & lib. 1. quæst. 19. num. 36. & 37. & sequen-
tibus

tibus, Cardinal Thuscus lit. D. conclus. 511. num. 4. & s. Egidii Trullench in decalogo lib. 1. c. 8. dub. 1. per totum maxime n. 2. & s. Bonacina de horis canonicis, disput. 2. q. 2. puncto 4. num. 2. & 4. & Latus puncto 2. per totum.

2 Segun esto, que no se devan a dichos Prebendados las distribuciones y repartimientos de la segunda especie, que se gana con la interessencia, y assistencia personal de las oras, y divinos officios, parece se prueba.

3 Porque los que tienen privilegio de su Santidad, o por derecho comun goçan de sus prebendas, estando absentes, y sin actual residencia, no llevan, ni perciben estas distribuciones manuales, iuxta text. & ibi gloss. verbo exceptis in c. fin. de refcrip. in 6. & c. 2. de privilegijs in 6. communiter receptæ ex Covarrubias lib. 3. variarum c. 13. num. 2. cum aductis ab oratio, Luccio de privilegijs scholarium, privilegio 100. limit. 1. Gigante, responso 30. Petro Gregorio, lib. 5. Syntag. c. 23. num. 15. Castador de diff. unica de clericis non residentibus, Gonçalez d. s. 7. proemial. num. 175. Bini in res. claus. p. 14. Lottorius de re beneficiaria lib. 1. quaest. 19. num. 38. & 39. Bonacina supra num. 6. Trullench, supra num. 4. & alij infra referendum, 10.

4 Ita videmus, in Canonico ob utilitatem Ecclesie suæ absente, qui iure percipit fructus suæ præbendæ, non tamen distributiones quotidianas c. cum non deceat 30. de elect. in 6. ibi: *quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis*. qui textus ex diame tro opponitur reguæ c. unici de clericis non resident eodem lib. sed hoc ideo in c. cum non deceat, stabilitur quia canonici ad Sedem Apostolicam accedentes, ut eam circa imminetium electionum negotia instuant, cum dispendio eorum, qui proprio labore, per interessentiam distributiones lucrantur, non debent eas, quasi auferendo percipere, cum habeant fructus vacantis prælaturæ, ex quibus sibi persolvuntur sumptus, & expensæ, tam itineris, quam alias causatæ, ex absentia c. ut præteritæ 45. de electione c. cupientes 16. §. ad hæc eodem tit. lib.

lib. 6. ibi, per capitulum in expensis de bonis ad praelatum ipsius Ecclesie, de cuius electione agitur pertinentibus. Gutierrez lib. 1. canonica rum cap. 1. num. 130. ac proinde, sibi quoque fient satis, de distributionibus ob absentiam amissis, alieni negotij exercendi causa, qui enim ad huiusmodi sumptus, & expensas tenetur, amissum lucrum certo obeturum, refarcit occupato, ne alias damnum patiat, dum alienum negotium, nec sibi commodum, sed onerosum agit, argumento l. a tutoribus §. fin. ubi gloss. & Bartholus ff. de tutelis. Idem Bartholus in l. in eos ff. de eodem tit. & multis comprobat Surdus de alimentis tit. 9. q. 39. ex n. 5. cum seq. post Guidonem Papae q. 68. & Menochium conf. 228. ex n. 1. ad 47. id circo ut minus ledatur iusta iuris dispositio: rectissime congruit, non auferte huiusmodi distributiones quotidianas a lucrantibus eas: sed nec privare illis absentes, sed solvere eum cuius principale negotium geritur. Praestat enim ex secundario consequentique bono praebendae fructus Ecclesia, (cuius etiam interst boni pastoris electio) ne in ijs oneretur electus, vel proxime eligendus praelatus sed non usq. adeo relevandus est, ut nihil omnino tribuat, & praelaturae integris fructibus pareatur. Fiet enim ex eis distributionum a missarum solutio, cum & sumptuum, & expensarum in eo negotio etiam fiat refartio, quod praeterierunt nostri, non ita considerantes, sed multas, & diversas solutiones ad haec iura afferentes, quarum sex refert, & impugnat Moneta de distributionibus quotidianis 2. p. q. 11. ex num. 9. cum sequentibus, & septimam ex se novam subijcit num. 22. & 23. quam etiam contemnit Bonacina, aliam adducens de horis canonicis disp. 2. q. 5. puncto 3: num. 7. sed haec mihi magis iuri consona, visa est acceptio, & huius c. vera decidendi ratio, nisi forsam alius, ceteris deteriolem, & pro ingenij facilitate rectius audeat pensitare.

5 Idem est in duobus canonicis, in servitio sui Episcopi commorantibus, qui fructus capiunt suarum praebendarum: c. ad audientiam de clericis non resid. (etiam hodie stante nova Concilij Trident. dispositione sel. 24. cap. 12. in 2. reform. ex

Navar, consl. 1. & consl. 110. num. 1. de clericis non residentib⁹.
 Salzedo in prax. c. 52. add. 3. in 2. caso. Gutierrez. canon. quæst.
 ti. lib. 1. cap. 1. num. 149. & novissime Rotta deciss. 222. a. n. 1.
 p. 2. diversorum, Garcia de beneficijs 3. p. c. 2. num. 345. & se-
 quenti. non tamen distributiones quotidianas accipiunt. c.
 de cætero. et ad audientiam de clericis non residentibus l. fin.
 tit. 16. p. 2. Boerius deciss. 17. n. 12. Gonçalez d. §. 7. num. 282.
 sed hoc ideo, quia hic debet stipendiū ab eo recipere, in cuius
 commodum abest. ex Bonacina supra num. 6. prout, & litte-
 ris oppetam dantes, & Magistri docentes in aliqua Acade-
 mia, qui etiam quotidianas distributiones non capiunt, c. fin.
 de Magistris, c. licet 32. & ibi gloss. verbo distributionis de præ-
 bendis. Covarrubias, ubi supra cum quo similes casus lat⁹
 pfosequentes. Gutierrez lib. 2. canonicarum quæst. cap. 15. n.
 12. Zerola in praxi Episcoporum 1. p. verbo distributiones §. 2.
 Gonçalez d. §. 7. ex num. 178. Petrus Zinedo, canon. quæst. c.
 1. fere per totum Nicolas Garcia 3. p. c. 2. ex num. 345. Riccius
 d. resolut. 90. & 389. sed horum potest esse ratio manifesta, nā
 cum huiusmodi privilegium concedatur scholaribus, in utili-
 tatem rei publicæ Ecclesiasticæ, ut in ea postquā fuerint doc-
 ti, velut splendor fulgeant firmamenti, & adfit copia docto-
 rum, qui velut stellæ in perpetuas æternitates mansuri, ad ius-
 titiam valeant plurimos erudire, ut dicitur in d. c. fin. de Ma-
 gistris, & insuper Ecclesia ad sui regimē viris literatis nosca-
 tur indigere, c. cum ex eo 34. de electione lib. 6. & non a suis
 fertatis, ut tradunt Joānes Monachus in c. super eo de hæreti-
 cis in 6. & refert, Felinus c. si quando n. 6. de rescriptis. Valle,
 consl. 47. num. 77. cum seqq. volum. 1. Azevedo in l. 31. titu. 3.
 lib. 1. recopi. Gonçalez tegula 2. §. 6. proximali num. 33. tamē
 negari aut quamquam potest, id in cōmodum, & utilitatem
 harum personarum principaliter vergere; secundario autem,
 in bonum, & Ecclesiæ interesse, & decus provenire, a qua, ob-
 id ipsis tribuuntur cæteri præbendarum fructus, qui maiori
 in consideratione, uti ubertiores, sæpius habentur, & facioris

transitus, quam quotidianæ distributiones, quæ durius a proprio iure, & labore quærentibus auferuntur.

- 6 Quibus addo idem esse dispositum, in sacra Rotæ auditoribus. nam licet viti sint, insignes, & doctissimi, ut tradunt Gomez in proemio ad regulas cancell. q. 2. vers. 4. pro ista parte, Matra de tribunal urbis c. 3. ex num. 6. & tanquam stellæ in firmamento cæli habeantur, ut post Bantium tradit Menoch. de arbitrarijs. casu 70. num. 87. & in servitio Papæ, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ occupati, ob idque percipiant fructus præbendarum, non tamen earum distributiones quotidianas, ex Bulla, & constitutione Clementi VII. mihi 12, in ordine alias 13. §. 6. in novissima editione Bullarj, incipit, combenit ibi: *quoridians distributionibus dūtaxat exceptis*, in quo contrarium operantes erraverunt, Lelius Cehius de republica Ecclesiastica cap. 11. & ipsum sequuti, Petrus Zenedo ubi proxime n. 63. & Ioannes Aloysius Riccius in praxi rerum quotidianarum, resolut. 391. num. 1. Augustin Barbossa ad Trident. sess. 24. c. 12. de reformatione, verbo distributiones num. 48. alias 92. sive vers. octavus casus, & allegat. 33. num. 133, & de canonicis c. 24. num. 1. & novissime visus, post alios, D. Ioannes Escobar de horis canon. q. 5. §. 2. num. 166. qui dum eadem constitutionem Clementis pro se allegant, palam vincuntur, non legisse. Et simile privilegium, de patris cubiculo Pontificis refert Geronymus Campanillo Rubrica 7. cap. 6. n. 15. *collet. 4. vers. dilecte filij salutem.*

- 7 Y á lugar, aunque su Santidad mande dar los frutos al ausente, ac si is præsens esse, nam nec ex hoc percipiet distributiones quotidianas, ut tradit gloss. verbo affuerint. in c. unico de clericis nō resident in 6. recepta, ex Covarrubias supra Gutierrez lib. 2. canon. quæst. cap. 15. num. 13. & post Cassador. tenuit Rotta teste Puteo decis. 239. num. 6. lib. 1. o como si personalmente resideret, porquæ tampoco veniunt quotidianæ, uti aperte disponitur. in c. cum non deceat 30. de electione, l. 6. & in d. constitutione Clementis VII.

8 La razón de lo dicho es, quia ut huiusmodi distributiones quotidianæ licite querantur, necessaria est, nedum præsentia, seu residentia vera, vel ficta, ut contingit in casibus supra positis. Verum etiam, quod quis ipsis officijs, vel horijs, vere, & realiter interfit, ut post Anto. & Decium in cap. cum omnes de constit. Dominicum, & francum in d. e. unico de clericis non residenti. lib. 6. ubi est optima gloss. verbo affectant, & verbo receperit. tradit Covarrubias d. cap. 13. num. 3. in fine Gutierrez d. c. 15. num. 9. Lotterius de re beneficiaria lib. 1. q. 19. num. 4. Moneta de distribut. p. 2. quaest. 5. n. 18. & 19. p. 1. q. 4. num. 18. quæ opinio est hodie canonisata in Concilio Trident. sess. 21. & sess. 22. utrobique cap. 3. de reformatione, & sessione 24. cap. 12. in 2. reform. vers. distributiones. Rota de diss. 330. fuit num. 1. part. 1. diversorum Rota in recollectis per Farina. in posthu. 1. p. deciss. 483. num. 1. & deciss. 720. num. 3. in fin. & 283. num. 1. & 2. tom. deciss. 354. num. 12.

9 A que no obsta dezir que el Santo Oficio de la Inquisición tiene privilegio Apostolico, concedido por Inocencio VIII, y otros Pontifices, que haze presentes, y interelentes a los Inquisidores, y Ministros del santo Oficio en sus prebendas, y expresamente les concede no solo los frutos de ellas, sino tambien las distribuciones quotidianas, como si estuvieran en sus Iglesias, ut tradunt Rojas de privilegijis inquisitorum n. 420. & singulari 96. Petrus Zenedo canon. q. cap. 1. n. 28. cum alijs infra referendis n. 14.

10 Porque se responde, que adhuc in privilegio, & concessio-
ne quotidianatum distributionum, non veniunt; neq̃ comprehenduntur, las distribuciones manuales, mortualia sive funeralia, candelæ, missæ, & similia (que es en lo que mas consiste la duda presente) como enseña Zetola in praxi Episcoporum 1. p. verbo distributiones quotidianæ, §. 3. vers. 8. & melius 2. p. eodẽ verbo in fin. post Navarr. cons. 13. de clericis non resident. Moneta distribut. quotid. 2. p. quaest. 14. num. 22. Petrus Zenedo canonica quaest. cap. 1. num. 5. Vicenti Filiucius

tract.

tract. 41, cap. 6. num. 46. & alij supra relati num. 3. Y es la tazõ,
que estas distribuciones, en particular mas que otras, se dan
y adquieren, mas como jornal, y estipendio del trabajo que se
tiene en la personal asistencia de las horas y divinos officios,
como el jornal de el jornalero, y sueldo de el soldado, quam
ratione Præbendæ, argumento text. in l. 1. secundo responso,
ibi: *sed magis operam beneficij loco præberi*, ff. si mentor fal. modũ
dixer. l. cũ duobus §. si in eo cunda. ibi: *præiũ enim oppera est*. ff.
pro socio l. seimus §. repletionem C. de inoffitioso testam. l.
in quattam ff. ad l. falcidiam; Rotta deciss. 26. si legatus sub n.
1. ante medium vers. respondetur de præbendis in novis Rot-
ta deciss. 330. fuit num. 2. p. 1. diverforum, Aloy sius Riccius in
praxi resolut. 90. num. 7. Gonçalez §. 7. proem. num. 165. Lot-
terius de re beneficiaria lib. 1. quæst. 19. num. 36. Cardin. Tuf-
chus littera D. conclus. § 11. num. 1. & conclus. § 13 num. 1. Y
assi no entran, ni se cuentan en el balor de los fructos de los
beneficios, canonicatos, ni prebendas, Oldradus cons. 216. re-
ceptus communiter ex Felino in cap. ad aures num. 14. de tel-
cip. Gomezius in tract. de expositioni 9. in forma in fine Sel-
ba de beneficijs 6 p. q. 12. num. 34. Rebuso denomina quæst.
9 num. 40. Rotta, decif. 5. fuit conclussum num. 7. p. 2. diverfo-
rum & in posthu. Fatim. tom. 1. decif. 483. num. 5. Card. Tuf-
chus lit. D. conclus. § 11. num. 7. Escobar de ratiõ. cap. 29.
num. 17. & 18 al modo que tan poco entran en esse valor, ni
hazen cuerpo de beneficio las demas distribuciones quotidia-
nas, ex Oldrado cons. 118. sequuntur Andreas in rubrica de cõ-
cessione præbend. Selva supra num. 33. Ojeda de incomp. be-
nific. 1. p. cap. 12. num. 8. Anastas, Germon. tract. de indu'tis,
§. tibi quoad vixeris num. 23. Covarr. lib. 3. variarum cap. 31.
num. 1. Rotta decif. 8. num. 1. de præbendis innovif. & decif. 31
de re iudic. in antiquis, Cassador. decif. unica de clericis non
resident. & decif. 8. de præb. Staphileus de litteris gratiæ in §. 9.
forma spectatarum n. 45. & 46. Rotta penes Ludovicium, si-
ve Gregor. 15. decif. 540. Domini num. 2. & 5. & in notatione
Bel-

Beltraminus num. 7. Gonçalez regul. 8. §. 7. proem. num. 154. & 162. Nicolas Garc. de benef. 5. p. cap. 3. num. 266. Ioannes Aloyſius Riccius, in prax. rerum quotidianar. resolutione 90. num. 2. & 4. Lotterius de re benef. lib. 1. quæſt. 39. num. 22. Tufchus lit. D. conclud. 511. num. 1. & num. 4. & conclud. 513. num. 1. & 2.

11 Y el cõdemnado a reſtituir los fructos, probentus, & obedi-
 tiones alicuius præbendæ, no eſtã obligado a reſtituir eſtas diſ-
 tribuciones, que por ſu personal trabajo à ginado. Boetius,
 deciff. 340. ſtatutum, vel conſuetudo. Gambarus de authorit.
 legat. de lat. lib. 6. p. 2. num. 17. Caputaquen. deciff. 29. num. 1.
 p. 1. Rotta deciff. 170. num. 2. p. 3. diverſorum, Gonçalez ſupra
 num. 155. Riccius ſupra num. 3. Garcia 7. p. cap. 13. n. 103,

12 Ni las cargas y penſiones de anatas, impueſtas ſobre fe-
 mejantes frutos las comprehenden, Gigas conſ. 144. & respon-
 ſo 35. Gambarus ſupra, & poſt plures Rottæ deciff. Gonçalez
 ubi proxime num. 190. in additione, Riccius ſupra num. 8. Fla-
 mini Pariſius de reſign. lib. 6. q. 2. num. 31. Tufchus lit. D. cõ-
 cluſ. 512. num. 3.

13 Eſt etiam alia ratio, porque como dexadas de ordinario
 por los teſtadores en favor del culto divino, y provecho de
 ſus almas, para que con mas veras, y facilidad aſſiſtieſen los
 Præbendados a las horas y officios divinos, Clement. unic. a de
 reliquijs, & veneratione ſanctorum, Decius conſ. 279. Pariſius
 conſ. 33. num. 1. volum. 4. Coſmas in prax. ſanctione Gallica,
 tit. quo tempore quiſque debet eſſe in choro §. iuber. verſſ. uſ-
 ſurpat. viene a ſer. que ſolo las ganan los que eſtã preſentes,
 y intereſſentes a las dichas oras, cap. unico de cleric. non reſi-
 ſid. in 6. Y no los auſentes, aunque los tenga el detecho por
 preſentes. Rotta penes Alex. Ludoviſium deciff. 154. domini,
 y la razon, de que nemini officium ſuum debet eſſe damno,
 ſum, ſe entiendo en quanto a los demas frutos, emolumen-
 tos, y obenciones, pero no en eſtas diſtribuciones, como lo
 declarò el c. cum non deceat de ektione in 6. Rotta ſupra

num. 3. & 4. quia non debent auferri laborantibus (quibus
 absentium acrescunt partes gloss. verbo pars dimidia in clem.
 ut hi qui de ætate & qualitate, ubi Cardin. quæst. 21. & 22. Bo
 nifacius num. 14 & Abbas ad finem gloss. verbo suspensus in
 clem. 2. de vita & honest. Rotta in recollet. per Farin. 1. p.
 decis. 401. Domini num. 1. in recentioribus & decis. 712. num.
 3. Francus cap. unico. §. qui vero num. 4. de cleric. non resid. in
 6. Filiucius tract. 41. cap. 6. num. 50.) ut tribuantur non interes
 senti labori, cui obid non debentur, cap. 1. de cleric. non resid.
 in 6. Castador. eodem tit. decis. 1. num. 1. Rotta d. decis. 401.
 n. 4. in fin. adeo, ut nec statuto, id possit, sanciri. Rotta penes
 eundem Ludovisium, decis. 183. dubium n. 2.

Pars contraria fundatur.

14 Pero sin embargo es cierto lo que confiesan todos los
 Doctores, que deste particular escriben, diciendo, quod Inqui
 sitores contra hæreticam pravitatem gaudent iure, & privile
 gio percipiendi fructus, & distributiones quotidianas, suarū
 præbendarum in absentia, dum Sancto Officio Inquiss. in
 seruiunt, ac si in choro personaliter residerent. Rojas de hære
 tics, 2. p. n. 420. & singulari 96. Espino in speculo testamenti
 gloss 3 in principio, num. 78. Hieronymo Zeballos in com
 munitibus contrarijs, q. 585. num. 12. Nicolas Garcia de bene
 ficij 3. p. cap. 2. n. 356. Petrus Zenedo in Canonicis quæst.
 q. 1. num. 28. Ioannes Petrus Monetta de distrib. quotid. 2 p.
 q. 11. num. 111. Sanctarelus variarum resolutionum, lib. 1. q. 11.
 num. 5. Augustin. Barbosa de officio, & potestate Episcopi, 3.
 p allegat. 53. num. 156. & de Canonicis, cap. 24. num. 2. & in
 remissionibus ad Trident. Sess. 24. in 2. reformatione, c. 12. n.
 93 & in summa Bullarj, verbo Inquisitores, in fin. Diana re
 solution. moralium, 4. p. tract. 8. resol. 71. Cesar Carena de
 officio sanctissimæ Inquisitionis, 1. p. tit. 5. num. 93. & præ
 ceptor meus in scholis D. Ioannes Solorçano de iure In
 diarum,

diarum 2. tom. lib. 3. cap. 24. num. 78. & novissime D. Ioannes Escobar de puritate 1. p. quaest. 4. §. 5. num. 71. & iterum de honoris canon. q. 5. §. 2. n. 167.

15 El motivo de esta doctrina son los breves Apostolicos en esta razon librados, y en especial el de la Santidad de Inocencio VIII. cuyo tenor en esta parte refiere Petrus Zenedo ubi proxime, de el qual pondero aquellas palabras, que son claras y evidentes: *concedimus Inquisitoribus, &c. fructus, redditus, & proventus quorumcumque beneficiorum, prebendarum, & dignitatum, & illorum ratione percipi solita, quotidianas etiam distributiones.* Y para quitar la duda arriba ponderada, de si adhuc en esta concessiõ quotidianarum distrib. se comprehendian los aniversarios y semejantes manuales, subiungit: *Aniversaria & alia emolumenta quaecumque.* palabras tan univertalmente comprehensivas, q̄ claudunt, & comprehendunt omnia, ampliando etiam ultra naturam dispositionis, Moneta de commut. ult. volunt. cap. 11. num. 72. & comprehendunt cassus alioquin privilegiatos. & qui non venient. l. ult. ff. de dote præleg. t. l. plerumque ff. de iure dotium, Menochius de præumpt. lib. 4. præumpt. 145. num. 14. & 15. & maiora expressis, etiam in materia odiosa cap. solitæ, verſ. quodcumque ligaberis, & ibi Abbas notabili ultim. de maiori, & obedient. authent. quicumque C. de factosant. Eccles. late Gonçalez gloss. 9. num. 33. & multa congelere. Zenedo singulari 90. & 91. Augustin Barboss. dict. 317. Loterius de re benefic. lib. 3. q. 19. num. 45. dicens, esse nimis effusæ, & estenatæ significationis, quæ evidentiora sunt, cum univertali prædictæ dictio illa (*alia*) ungetur, nam tunc sub illis verbis *alia quaecumque* comprehenduntur, maiora expressis, extranea, & dissimilia: nec patiuntur restrictionem. Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 37. sub num. 31. Azevedo in l. 1. tit. 20. lib. 4. recop. num. 2. Gonçalez gloss. 3. num. 45. Menochius consl. 156. num. 24. & consl. 485. num. 18. Estephanus Graçianus discep. forel. cap. 163. num. 21. Cardinal Thuscus lit. D. conclusl. 355. num. 6. Petrus Zenedo sing. 4. num. 5. &

15. Barbosa dict. 26. num. 3. & d. di. ct. 317. num. 17. & dictio
universalis ita geminata nullam capit restrictionem, Surtus
conf. 453. num. 51. Rotta penes Farinac. decis. 98. num. 6. in
fine 1. p. in posthumis, cum ergo in hac Pontificis concessio-
ne distributiones quotidianæ, & aniversalia expressentur, ac
alia emolumenta quæcumque largiantur, sub hac generali,
& universali concessione. Es fuerça se comprehendan todos
los demas emolumentos, obenciones, missas, processiones,
memorias, y manuales que se reparten entre presentes luego
que se cumplen: nam alias universalia illa verba, non possent
habere considerabilem effectum, ac proinde omnia ea, & si-
milia quomodocumque nominentur continebuntur, ac si
omnia fuissent enumerata, l. 2. & 3. ff. de liberis & posthum-
cap. ex plac. de officio deleg. Geronimus Cognolus in l. in
toto iure, num. 11. ff. de reg. iuris, Rotta in posthum. Farinac.
1. p. decis. 311. num. 2. nam quæ admodum illa expressa lar-
giuntur á iure his, qui divinis horis, & officijs intersunt in Ec-
clesia cap. 1. de cleric. non resident lib. 6. ibi: Statuimus, ut dis-
tributiones ipse quotidiane in quibuscumque rebus consistant: Canonici-
cis, ac alijs Beneficiatis, & Clericis Ecclesiarum ipsarum qui eisdem
officijs in ipsis Ecclesijs affuerint, erubantur. Et ibi: De distributioni-
bus etiam pro def. nctorum aniversalis largiendis idem decernimus
observandum. Ita & cætera per generalem clausulam in privi-
legio comprehensa, & Inquisitoribus elargita, ipsis erunt in-
debito, & si eius sint naturæ, ut pro eorum lucracione interef-
sentia exigatur. Cum enim distributiones quotidianæ & ani-
versaria, quæ eam exigunt, expressentur in gratia, & per dictâ
clausulam, alia quæcumque emolumenta largiantur: de his
intelligi debent, quæ eandem qualitatem interefsentia expos-
cunt. Dictio enim illa alia & relativa, & repetitiva similium,
& facit positionem eiusdem qualitatis ad præcedentia, l. qui-
dam relegatus, & ibi: Bartholus ff. de rebus dubijs, l. si fugitivi
ubi gloss. C. de servis fugitivis. gloss. per text. ibi. in authentico
de mandatis Principum in principio glossa verbo alio iure,
in

in l. Barbarius ff. de officio Praetoris gloss. verbo alio crimine
 in c. cum non ab homine de iudicijs, Menochius de retinen-
 da possessione remedio 9. num. 256 & de arbitarijs lib. 1. q.
 80. num. 122. & casu 66. sub num. 5. & conf. 185. num. 19.
 & conf. 200. & conf. 308. num. 12. & 13 & conf. 950. num. 2.
 Azebed, in l. 1. tit. 5. lib. 8. recop. num. 72. Flaminio de resig-
 natione beneficiorum lib. 2. quaest. 15. num. 21. Gutierrez lib.
 2. canonicarum cap. 15. num. 88. Gonzalez gloss. 3. num. 22.
 Rota 1. p. in recentioribus, Fatimacij deciss. 391. num. 5. & in
 posthum. tom. 1. deciss. 413. num. 5. plena Zenedo singular. 4. ex
 num. 1. & Augustinus Barbosa dict. 26. ex num. 1. ad quos ref-
 pexisse videtur Pontifex, dum huiusmodi largitiones tribue-
 ministris: *Ministeria huiusmodi actualiter exercentibus. & quoad
 huiusmodi coram suo fidei prefata officijs, & ministerijs insistent, quasi
 huiusmodi assistentia in officijs Inquisitionis loco interessentia
 in choro subrogetur, & aequiparetur, ut quae admodum
 ibi orantes perciperent, sic capiant hic laborantes.* Omnes
 enim missi sunt operari a Domino in messen suam, & non
 minus quam messores in eadem legite, laborant nolui, colli-
 gentes zizania ad comburendum; hoc est inimicum homi-
 nem, qui ea seminavit, haereticos scilicet persequentes, Ma-
 thei cap. 13. Y assi eadem debet esse omnium conditio, & per-
 cipiendi ratio, pues es llano y assentado en derecho, que assi
 en las cosas, como en las personas, lo subrogado retiene, y
 recibe en si la misma naturaleza, calidades, y efectos de
 aquello, en cuyo lugar se subroga, sin que pueda constituirse
 entre uno, y otro diferencia alguna; quando no ay causa evi-
 dente que la requiera, ora la subrogacion se haga expressa,
 ora tacitamente, como lo notan todos por el vulgar texto in
 l. si eum §. qui iniuriarum. ff. si quis caution. con quien con-
 cuerdan otros infinitos, que para comprobacion de este bul-
 gar axioma junta Everardo in topicis legal. loco 93. D. luan
 del Castillo lib. 4. controversiarum cap. 36. a num. 31. & lib. 5.
 z. p. cap. 89. a num. 83. Estephanus Gracian. discip. forens. c.

624. a num. 2. & cap. 7. 19. á num. 9. donde amplia está regla, aun a las materias estrechas, y correctorias, ex authen. de hæredi, & falcid. §. reliquum vers. unde consequens, Cardinal Thufcus lit. S. conclus. 757, y latissimamente Mauro Guiurba ad. consuet. Mesane cap. 12. gloss. 2. & Consil. crimin. 99. a num. 13. & Alvarus de Belasco in axiomat. iuris lit. S. ex num. 36.

16 Lo quales aun mucho mas cierto, quando atendido el origen de una cosa, se halla que en los accidentes no se á variado su sustancia, aunque en algo se aya mudado por el tiempo su forma, como lo prueban expressamente los textos. in l. in ratu. §. si filio ff. ad l. falcidiam l. qui id quod in principio ff. de donationib. l. quidquid in principio ff. de noxali action. l. cui fundus §. ff. de condit. & demonstrat. l. cum filius §. hæres meus ff. deleg. 2. Surd. alios authores adducens. in tract. de aliment. titul. 9. q. 22. num. 21. D. Iuan Baptista Valenzuela en el conf. 94. ex num. 14. volum. 1. Y aqui no se muda la sustancia de la personal residencia que oy las Prebendas piden, pues essa, sirviendo a la Iglesia, y cosas de la fe, cumplen con la asistencia de los Tribuñales, los Ministros que se hallan Prebendados.

17 Y para que omnis suspitio ambiguitatis tolatur, hæc qualitas interessentiæ evidentius exprimitur, & nobis præbendatis Inquisitoribus datúr, dum in indulto, & Apostolico privilegio ita cabetur. *Nec non quos, quas, & que postquam officijs, & ministerijs huiusmodi operam dare ceperant, hæcenus percipere poterat residendo, & interessendo, ec ce ergo interessentiæ privilegium, ut illud, quod notavit Lotterius, verum existat, dum de re benefic. lib. 1. quaest. 19. num. 41. dixit. Ideo ut suffragetur privilegiũ debet esse super interessentiæ, quale est privilegium cõcessum a iure infirmis, & indebite expulsis, vel carceratis, vel aliter iuste impeditis, de quo in d. cap. unico cum ibi notatis. Covarrubias ubi supra, num. 8. Gutierrez, lib. 1. canonic. cap. 1. ex n. 137. Navar. consil. 8. 10. & 11. de cleric. non resident. satis enim in-*

interesse in choro dicuntur Inquisitores, qui, dum ibi alij ad-
 sunt, ipsi ab Ec.lesia Dei, quo securiores in ea sint fideles, &
 clerus in oratione permaneat, agere Christi, cuius verus est
 agnus, & pastor bonus, in vadentes lupos arcent, & perse-
 quuntur, ne rapiant, & dispergant oves. Vbi enim non est,
 qui tueatur gregem, facile aggrediuntur hostes, Ioannes cap.
 10, unde in Evangelio dicitur: *percutiam pastorem, & dispergen-
 tur oves gregis*, & Paulus Actuum 20, ait: *ego scio quoniam in crabus
 post discessionem meam lupi rapaces in vos, nos parcentes gregi, & di-
 vi Martini discipuli mortis suae tempore, id ipsum verentes, di-
 cebant: cur nos pater deseris, aut cui nos desolatos relinquis?*
 invadent enim gregem tuum lupi rapaces. Hanc ergo infec-
 tandi eos curam sustinent: pastoralis sollicitudinis parti incu-
 bentes: ne praelatis facile inculetur. Illud D. Gregorij, non po-
 test esse pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & pastor
 nescit, reg. 10. in decretal. *Y assi son los que defenden la fe, as-
 seguran los Reynos y sus Iglesias (tan perdidas en otras) la paz
 y tranquilidad de los vassallos, atala y ado, y explorando contra
 haereticorum caliditatem, & insanas falsas, sus intentos y fi-
 nes occultos, para que no los configan, y antes con tan santo
 officio los deshazen, castigan y quebrantan, y por el configu-
 niente se les deven los gajes y sueldos, que in armata mili-
 tia milites lucrantur, lib. 1. Regum. c. 30. l. 10, & 11. tit. 26. p. 2.
 a que en la Iglesia militante corresponden los beneficios Ec-
 clesiasticos, rentas, y gozo de ellos, c. Episcopus 4. de praeben-
 dis, ibi, *andru ei necessaria subministras; donec in aliqua Ecclesia et
 convenientia stipendia militum clericales assignes, nam ut fertur sen-
 tentia Pontificis. dignum est ut Ecclesiae stipendijs substantentur, in
 qua, & per quam divinis obsequijs adserviantur. c. cum secundum
 Appostolum de praebendis, cum nemo suis sumptibus milita-
 re debeat. c. ad nostram cum gloss. fin. de rebus Ecclesiae, Y as-
 si no deven perder de sus rentas por tan justa ocupacion, lo q
 libres della, asistiendo goçaran.**

18. A todo lo qual accedit hodie el Breve novissimo de Viba-

no VIII. de ocho de Henero del año passado de 1636. que nos saca de toda disputa, y allana esta materia con lo amplo de su disposicion, c omprehendiendo estos casos in illis verbis: *Actu tamen inservientes, omnes fructus, redditus, & proventus quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum per vos, vel alios prefatos ad presens obtentorum, & impofterum obtinent: & si canonicatus, & prae. non tamen theologales, quibus actu deserviri solet, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus, & Metropolitans, & si Pontificales maiores, vel in collegiatis Ecclesijs huiusmodi personae fuerint: dummodo beneficia ipsa Parochialis Ecclesia, & earum per pesu. Vicaria, Beneficia, Cura animarum non existant, ac illorum ratione percipi, exigi, & levari solita, quotidianas distributiones, etiamque manualia nuncupantur, & aniversaria, ac alias obventiones, & emolumenta quaecumque cum ea integritate percipere, exigere, & levare valeatis, & prefati omnes officiales, ac ministri valeant cum qua illa percipere is, exigere is, vel haberet is, si in eisdem Ecclesijs personaliter residere is, & dicti officiales, ac ministri, seu omnes prefati considerent sing. les divinis, tam diurnis, quam nocturnis horis, aniversariis, processionalibus. & alijs officijs interessendo. etiam si in illis prima residentiam personalem non feceritis, nec prefati officiales, & ministri omnes fecerint consuetam residentiam, ac divinis interessendo interim in eisdem minime teneri, nec ad id ad quoquam invidios compelli valere, auctoritate Apostolica vobis concedimus, & indulgemus. Proinde cum in privilegio caveatur, ut etiam percipere possit privilegiatus, distributiones quotidianas in absentia, ac alia supra relata, eo modo ac si resideret in Ecclesia, & divinis officijs interesset, obediendum erit Principi, & eius mens observanda, cum sit de iustitia positiva, ut censet Ioannes And. in additione ad gloss. verb. affuerint in c. unico de cler. non residet. lib. 6. subdens, quod iste erit quartus casus, in quo absenti deberi possunt. ex privilegio non residentiae solum, sed interessentiae simul quotidianae distributiones: preter alios tres, ibi a Pontifice exceptos. glossam autem sequuntur omnes, quos refert, & benefulcit, Ioannes Petrus Moneta de distrib. quotidian.*

tid. z. p. quart. 14. num. 19. & 20. & prius 1. p. q. 4. num. 20. Lotterius de re beneficiaria. lib. 1. q. 19. num. 40. & 41. D. Ioannes de Escobar de hōis canon. quart. 5. §. 2. num. 159. & seqq. & idem dicendum est de ordinarijs iudicibus, qui loco Episcoporum in causis fidei decidendis in nostris tribunalijs adfunt, & in consultoribus præbendis, ut sapius mihi evenisse Cordubæ in utroque casu testor. & passim hic Hispali videmus pro interessentibus haberi in cathedrali hac alma Ecclesia, qui huiusmodi officijs funguntur: dum in his ministris occupantur, id quod ex relata Bulla Innocentij VIII. supra num. 15. apparet, ibi: *eiusdemque fidei, & officij Consultoribus, sed & in Commissarijs Cathedralium, & Collegialium Ecclesiarum ministris præbendam habentibus, idem dicendum est: dum in demandatis negocijs per S. Officium detinentur, uti ex illis eiusdem privilegij patet verbis. Et alijs ministris pro huiusmodi officij exercitio opportunis, & teneri solentis eorum officia, & ministeria huiusmodi actualiter exercentibus, & quando huiusmodi eorum, &c.* Et in Cathedrali Segovienti Ecclesia Junior observari vidi cum Doctore Ramirez Canonico, & S. Officij Commissario, & mox Oxomæ cum Petro Bocos Abbate S. Bartholomæi, dum ibi essem Canonicus Doctoralis. Sunt enim huiusmodi ministri summopere necessarii, cū passim apud eos reorum crimina deferantur, & acta pleraque in eorum causis fiant.

ARTICULO SEGUNDO.

19 **R**econociendose la verdad que se acaba de fundar, en fraude de ella, algunas personas, o por sus motivos, o a persuassion de otros (acasso interçados) quando fundan, y dotan los tales aniversarios, festividades, Missas, capellanias, memotias, processiones, y semejantes obras pias, mandan y disponen en las tales fundaciones, que no se den, ni repartan, ni las puedan percibir, ni llebar algun Prebendado por qual quiera legitima y necessaria causa que sea, que no esté compo-

ralmente presente en dicha memoria , aunque sea Ministro ocupado en ministerio, y servicio de la santa Inquisition, poniendo sus exclusivas, por condicion de sus buenas obras, añadiendo en caso de contrabencion, penas, gravámenes, o revocaciones, o otros llamamientos, conque parece se impide el conseguir lo que a dichos Ministros se deve, y los Cabildos, y otras comunidades intentan obtener lo que iure ordinatio, y por la obstancia de dichos breves no pueden alcanzar, pareciéndoles, que las tales disposiciones ad unguem, y como fueran se deven obedecer: para lo qual podran ponderar las razones que yo en esta parte propodré , para responder a ellas, fundando la justicia principal de este segundo articulo,

20 Lo primero diran lo de la ley in re mandata C. mandati quodquilibet est in re sua moderator, & arbiter, adeo ut res sua quis ab uti possit, ex text. in l. sed & si lege. §. consuluit, & in l. siquid possessor. §. sicut ff. de petitione hæreditatis, ingenius enim hominibus non potest auferri libera administratio suorum bonorum, l. non usque adeo, ff. si quis aparente fuerit manumissus. ex quo fit, ut in traditione rei suæ possit quilibet apponere condiciones, quas velit, ex l. in traditionib, ff. de pact. s. nedum in cõtractibus ut ibi: verum etiam in testamentis, cum in conditionibus, primum locum obtineat voluntas testatoris, l. in conditionibus, ff. de conditioni, & demonstrat. & hoc siue privatis donetur, siue ipsis Ecclesijs relinquatur, ex text. in c. verum ubi Doctores, de conditionibus appositis, & quælibet onera apponere, & sibi vel alijs reservare ex text. in cap. præterea cl. 2. de iure patronatus, cap. quãto de censibus, & in cap. eleutherius 18. quæst. 2. & tradunt Abbas in duobus his decretalium iuribus, utrobique num. 3. Didacus Perez in l. 1. tit. 6. lib. 1. ordinamenti gloss. final. Navarrus conf. 7. num. 8. 9. & 10. de iure patronatus, Lara de aniverfarijs, lib. 2. cap. 1. num. 11. 12. 14. & 15. Gonçalez gloss. 5. in princip. num. 103. & gloss. 15. etiam in princip. num. 131. & gloss. 29. num. 3. adeo ut dictis oneribus, in fundatione beneficiorum

ficioꝝ, & piorum operum appoſitis, in eorum collatione, vel alia diſpoſitione, non poſſit aliquatenus derogari, ex nova Concilij Tridentini deciſſione ſeſſione 25. cap. 5. in 2. reformat. ibi, ratio poſtulat, &c. de qua per Navarrum conſ. 45. num. 4. de tempor. ordinat. & conſ. 2. num. 1. de præbend. & conſ. 1. num. 9. & 11. de iure patronatus in 1. impreſſione, & noviffime Azeb. in l. 5. tit. 6. lib. 1. recop. num. 2.

21 Lo ſegundo, quia in donatione rei ſuæ poteſt quis ad tẽpus certum, vel incertum, quaſcumque vocationes facere in favorem cuiuſcumque, ſive in legatis, & ultimis voluntatibꝰ, ex l. ſin. C. delegatis ſive in contractibus ex text. ſing. in l. quoties C. de donationibus, quæ ſub modo, bonus text. in l. 27. tauri quæ habetur in l. 11. tit. 6. lib. 5. recopil. adeo quod impleta conditione vocationis, ne dum actio utilis donattario quaeri tur, ut in d. l. quoties verum etiam dominium, & poſſeſſio ſine aliqua apprehenſione ex text. ſingul. in l. 7. tit. 4. p. 5. ubi notat Gregorius Lopez gloſ. 3. dicens valde ſingularem, & ſemper in palatijs allegari, & poſt Rodericum Suarez, Tello Fernandez in d. l. 27. tauri num. 2. Molina de primogenit. lib. 3. c. 12. num. 4. Matienço in d. l. 11. Recop. gloſſ. 11. num. 5. licet reſpectu translationis poſſeſſionis diſſentiant Antonius Gomez in l. 40. tauri num. 28. & Gomez Arias in l. 43. tauri num. 5. Covarrub. lib. 1. variarũ cap. 14. n. 5. & à priori recedens idẽ Matienço in l. 8. tit. 7. lib. 5. Recopil. gloſſ. 2. num. final. Cum ergo in eventum largitionis horum aniverſariorum, & emolumentorum, ſi fiat miniſtris titularibus Inquiſitionis, vel vo-centur alij præbendati, vel fabricæ Eccleſiarum, vel aliter de his partibus (ne dicam de toto, quod relinquitur) diſponatur: conſequens eſt, ut ab huiuſmodi miniſtris non poſſint percipi, niſi interſint, cum in abſentia caſu, alij ſint in ſuis partibꝰ & tangentibus portionibus ſuſtituti.

22 Lo tercero, id ipſum efficaciter ſuadetur, quia voluntas teſtatoris eſt lex, & pro lege ſervanda, ex text. in aũthetico de-nutijs, §. diſponat. collatione 4. plura, Espino in ſpeculo gloſſ.

rubricæ 1. p. a num. 16, facit text. in l. 1. C. de Sacrosanctis Ec-
clesijs, ubi testatoris arbitrium est liberum, hoc est, nulla lege
coartatum, sed quod sit pro ratione voluntas ex traditis à Me-
nochio de arbitrarijs lib. 1. quæst. 6. num. 3. & 4, ubi post Bal-
dum, & Curtium ait, hoc arbitrium liberum regulariter in re-
rum suarum administratione competere, quod idem est in
contractibus contractus enim ex conventionem partium legē
accipere, dignoscuntur, text. in regul. contractus de regulis iu-
ris in 6. sed ex legis dispositione, qui abest ab huiusmodi offi-
ciji, stuctam præsentiam exigentibus pro lucro quærendo: id
non capit. c. unico de cleric. non resid. lib. 6. sed alijs præsen-
tia dantur absentiam partes ex iure, gloss. verbo pars dimi-
dia, in clement. ut ij qui de ætate, & qualitate cum relatis fu-
pra, num. 13. igitur ex lege dispositiva testatoris idem erit satē-
dum, imo longe fortius, cum duplex prohibitionis concu-
rat vinculū c. 1. de tregua, & pace: & licet canonis impedimē-
tum per privilegia tollatur à Papa, non ob id tollitur prohibiti-
va hominis dispositio, argumento eorum quæ tradidit Gonga-
lez §. 5. proem. ex. num. 129, cum seqq.

Pars contraria fundatur.

23 **P**ERO no obstante las dificultades referidas. vetior est
pars negativa, quod fundator Cappellæ, vel Cappellanæ,
Missarum, & Aniversariorum, quæ in eis, vel extra celebran-
tur, & similium pitorum obsequiorum non possit effugere dis-
positionem superioris, nec impedire facultatem largiendi,
& communicandi ministris Inquisitionis partem distributio-
num manualium ipsis contingentium, nec similiter ordina-
re, ut qui cum cæteris interesse reputantur, præsentem nō sint,
ut validioris firmitatis existat prohibitio, quam iuris & Pon-
tificum sanctio. Est enim generale decretum, ut omnes Ec-
clesiæ cum dotibus suis, & cæteris pijs fidelium largitionibus
pro animatum suarum salute relictis, siue ipsis donetur Eccla-
sij

sijs, sive earum clericis cum onere aliquo largiatur (nam id
 etiam Ecclesijs censetur relictum, l. annua. s. atria. ff. de an-
 nis legatis l. civibus ff. de rebus dubijs l. i. ff. de censibus) in
 Episcopi potestate consistant, ab eoque gubernentur c. de-
 cretum est, cap. regenda cum seqq. 10. quæst. 1. text. in cap.
 omnes basilicæ 16. quæst. 7. singularis, ex Felino in cap. cū
 venerabilis, num. 32. de exceptionibus, & per consequens
 Summo Pontifici, qui est vocatus non in partem sollicitu-
 dinis, sed in plenitudinem potestatis, c. ad honorem de au-
 thoritate, & usu palij, cap. mandata cū gloss. 1. de præsump-
 tion. & est omnium Ecclesiarum caput, cap. in memotiam
 19. distinct. cap. 1. 12. distinct. cap. in novo 21. distinct. extra-
 vagans unam sanctam de maioriitate & obedientia: ex quo
 omnes conveniunt: quod habet plenam dispositionem, &
 administrationem omnium beneficiorum, & rerum singu-
 larum Ecclesiarum totius orbis, ex Gregorio Lopez in l. 5.
 tit. 5. p. 1. gloss. 21. post principium, qui ait post Baldum, pos-
 se disponere pro libito, præsertim subsistentibus causis, late
 fulcit, Gonzalez regula 8. in proemio §. 1. ex num. 31. cum
 seqq. fundando la omnimoda potestad que el Pontifice tie-
 ne en la disposicion de los beneficios y rentas Ecclesiasti-
 cas para dar y quitar, alterat, y mudar en ellas como mejor
 juzga convenir, facit caput. proposuit de concessione præ-
 bend, cap. 2. de præbendis lib. 6. Clement. 1. ut lite pendente,
 l. 5. tit. 5. partita 1. vers. 6. à poder, l. 1. in fine & l. 11. tit. 16 p. 1.
 & est ad rem optimus text. in Clement. quia contigit de re-
 ligiosis domibus, ibi, salva, &c. ubi rem ad unum pium us-
 sum relictam potest in aliud convertere: cum in omni do-
 natione Ecclesiæ facta semper intelligatur, eius auctoritas
 excepta, ut reipublicæ Christianæ præsidis, ad dispensandū
 iuxta membrorum necessitatem, ut post alios tradunt, Co-
 vartub, lib. 3. variatum cap. 6. n. 7. vers. sic iuris consulto, Espi-
 no in speculo testamentorum in rubrica 1. p. n. 21. & seqq.

Non ergo poterit testator hoc ius publicum de quo verba facimus, huiusmodi captionibus, seu cautelis remittere, & prohibere, & mutare formam a iure, & Pontificibus, constitutam, ex text. in l. quidam decedens in fine principij, ff. de administratione tutorum, nec privata dispositio testatoris poterit generalem constitutionem Canonum immutare, ut inquit Pontifex in cap. requisisti de testamentis, ubi gloss. verbo. Canonis alia citat, quibus accedit, quod nemo potest efficere, quin leges in suo testamento locum non habeant, l. nemo potest, & l. si quis inquilinos, §. finali, ff. delegatis primo, l. 32. tit. 9. part. 6. ubi Gregorius Lopez gloss. 3.

24 Huc pertinet (ut alia omittantur) quod Episcopus in omnibus pijs dispositionibus defunctorum se interponit pro earum executione, etiam si id à testatoribus contigerit interdici, ut inquit Iustinianus in uthentico de Ecclesiasticis titulis, §. si quis autem pro redemptione, vers. si autem, donde manda que el Obispo tome las quantas de todo lo que se manda a legates pios, y que esto se guarde, licet à testatoribus, aut donatoribus interdictum sit eis, habere aliquod participium, cuius verba & Gregorius IX. repetit in cap. tua nobis de testament. ubi gloss. verbo interdici, text. etiam iure regio in l. 7. tit. 10. part. 6, & præter alios tradit Covarrubias in d. cap. tua nobis, num. 6. Perez de Lata de Anniversarijs, & Capell. lib. 2. c. 1. num. 3. & 4. & num. 13. & 14. Matienço in l. 14. tit. 4. lib. 5, Recop. gloss. 1. num. 48. Franciscus Carpio de execut. testament. lib. 1. c. 22. num. 64. & lib. 4. c. 2. n. 10. ad finem, Gironda, de privileg. explicatione. q. 128. five n. 714, & sequenti. Concil. Trid. sessione 25, c. 4. & 8. de reformat. & prius sess. 22. c. 8. de reformatione ubi hoc ampliatur ad pias etiam vivorum voluntates.

25 Accedit quod ubi testator ad pia opera disponit de bonis suis exectore relicto, is cum eorum rationem reddere debeat

beat interesse putantibus, & regulariter Episcopo, vel Eccle-
 siae praelato, ut in c. tua nobis c. Ioan. de testam. l. nulli, C. de
 Episcopis, & Cleric, & multis falcit Franciscus Carpio de
 executoribus testament. lib. 4. c. 2. ex. n. 1. non potest à tes-
 tatore ipso liberari, nec remitti onus hoc redendi rationem;
 ubi enim ita lasantur habenae, & fit remissio intelligitur re-
 missa scrupulosa quaedam inquisitio, & indagatio quoad
 culpam, non vero quoad dolum, ut bona aliqua sciens, pru-
 dentique absumat, vel reliqua computata non restituat, l.
 quidā decens, & l. qui plures, ff. de administratione tutorū,
 l. si servus verit⁹, ff. deleg. 1. l. Aurelio, §. Caius, ff. de liberatio-
 ne legata, tradunt Matienço in d. l. 14. tit. 4. lib. 5. recop. glof.
 1. n. 67, ad mediū, late, Guier. de tutel. 3. p. c. 1. n. 32. & c. 45. n.
 8. sequutus Matien. sup. Molin. de iust. & iure, tract. 2. disp.
 251. n. 8. ubi cōmunem profitetur, & Carp. d. lib. 4. c. 2. n. 10.

26 Præterea dictis congruit, quod si quis Ecclesiam, vel ora-
 torium construat Episcopi auctoritate, sine qua constitui
 non potest, ut novissime declaravit Concilium Tridentin.
 sess. 22. in decreto de observādis, & evitandis in celebratio-
 ne Missæ, ad medium, veti. neve partiantur, & ipsis dotem
 assignet, nihilominus Episcopus illorum curam, & regimē
 habere debet, ex text. in c. decretum, & in c. regenda, cum
 sequentibus 10. q. 1. cum relatis sup. n. 23. etiā si constructor
 cappellæ, vel oratorij curam Episcopo prohibeat, argumēto
 text. in d. c. tua nobis de testament. & est text. in cap. sic qui-
 dam 10. quæst. 1. ex Concilio Toletano 3. c. 19. ubi dicitur,
*Sic quidā contra omnē auctoritatem Ecclesias, quas edificaverint,
 postulat consecrari, ut dotem, quam eidem Ecclesiam contulerint, eē
 seant, ad Episcopi ordinationem nō pertinere. Quod factum taliter,
 in præterito corrigatur, ut & in futuro nesciat, prohibeatur: & omnia
 secundum constitutionem antiquam ad Episcopi ordinationem, &
 potestatem pertineant.* ad idem text. in capit. noverint eadem
 10. quæst. 1. ex Concilio Toletano. 4. capit. 32, dum ait:

Noverint conditores Basilicarum in rebus, quas eisdem Ecclesijs conferunt nullam se potestatem habere sed iuxta canonum instituta, sicut Ecclesia ita, & dotem eius ad ordinationem Episcopi pertinere, ex quibus ita tenet Innocentius in cap. in Lateran. num. 5. de præbendis, & post Bartholum Iacobum de Arecio, & Abbatem sequitur dicens singulare. Felinus in cap. cum venerabilis, num. 33. in principio de exceptionibus, & post Bartholum, & Paulum de citadinis, Gregorius Lopez in l. 1. tit. 15. p. 1. gloss. 6. Rebusus de congrua, num. 120. Covarrubias in d. cap. tua nobis num. 8. Espino in speculo testament. gloss. 4. principali num. 39. cum duobus sequentibus, & n. 93 Bernardus Diaz regul. 240. ampliatione 2. Zeballos in communibus, quæst. 282. num. 19. 21, & sequentibus. Gonzalez regula 8. gloss. 5. num. 42 & sequentibus, quod est adeo verum, ut procedat, licet testator velit bona illa, seu dotem capellæ in alium pium usum converti, eo casu, quo Episcopus, vel superior eius ordinationi se intromiserit, vel aliter quam ipse ordinaverit: rejicitur enim hæc pæna, ex Rota antiqua, decis. 268. hodie 10. de testamentis in antiquis, Felinus dict. num. 33. Rochus de Curte de iure patronat. verb. pro eo quod. q. 12. Covarrubias supra num. 8, & in quarto. 2. p. cap. 3. §. 1. num. 20. Paulus Patissus conf. 34. lib. 4. & communem esse tradit Menchaca de successio- num creatione lib. 1. §. 7. num. 15. quidquid ibi num. 17. ab ea recedat Bernardus Diaz, d. reg. 240. ampliat. 2. & post Ripam in l. nemo potest, num. 127. ff. delegatis. 1. tenet ibidem Ioannes Gutierrez. num. 450. Espino in Speculo testam. d. gloss. 4. num. 93. & Matienzo in d. l. 14. tit. 4. lib. 5. Recopil. num. 49. adducens tex. in Concilio Trident. sess. 22. de Reform. cap. 8. in fine, quia cum principalis dispositio non valeat, nec pæna ei adiecta tenet gloss. in c. 2. de precario: & dicetur inferius in responsione ad, 2.

27 Cum ergo Anniversariorum, Missarum, Festorum, & simi-

similitum piatum largitionum dotationes, ob explenda op-
 pera demãdata capitulis dentur, & ad ea iuxta iure facta sta-
 tuta distributio pertineat, cap. unico de cleric. non residen.
 lib. 6. ibi. *Tribuantur iuxta Ecclesie cuiuslibet ordinationem ratio-
 nabilem, iam factam, seu etiam faciendam; & inter percipientes
 anumerentur qui sancto Officio Inquisitionis inserviunt
 ministri, ex iam supra relatis Pontificijs sanctionibus: cõse-
 quens est, quod testator eas iure balatas ordinationes con-
 trario imperio. & adiecta conditione non tollat, neque in-
 fringere tolleretur: conditio enim contra edicta Imperato-
 rum, & contra leges adiecta rejicitur, l. conditioe. la segun
 da. ff. de conditionibus institutionum l. unica in fine C. de
 ijs quæ pænax: lo qual oy tiene menos duda, pues por el bre-
 ve referido de la santidad de Urbano VIII. se deroga a qua-
 lesquier disposiciones que los testadores en contrario or-
 denen, ut patet ibi: *Nõ obstantibus premisis, ac constitutionibus,
 &c. necnon quorumcumque utriusque sexus testatorum, & de sancto-
 rü dispositionibus, & ordinationibus, &c.**

28 Esto mismo àn querido muchos disponer para reservar
 los aniversarios, memorias, y capellanias ad nutum amovi-
 bles, de la carga de subsidio y dezima papal que el Pontifi-
 ce suele conceder a los Principes seglares, segun dixen en al-
 legatione de las uniones de Canonicatos al sancto Officio
 de las Iglesias Colegiales nuevamente erezidas. num. 45. Po-
 niendo por condicion que no lo ayan de pagar, ni contri-
 buir, o que se deshaga la tal memoria, y otros llamamien-
 tos: lo qual siẽdo contra los breves y concessiones Apõsto-
 licas, no á surtido efecto. Y en la prorogacion de el subsidio
 que cada año paga el Cleto de España, de la santidad de Pau-
 lo V. de 28. de Julio de 620. se expressa tan a las claras q̄ por
 ella se quitã todos los visos q̄ al parecer de algunos causavã
 los breves, y prorrogaciones antiguas, como consta ex illis
 verbis: *Nõ obstantibus dictarum cappellaniarü per cappellanos ad*

nutum amovibiles deferviri folitarum fundationibus; etiam fi in illis caveatur exprefse, quod Cappellani huiusmodi ad contributio- nes subsidij pradicti minime teneantur . Licet fecus fit in onere anniverfationum memoriae, Miffarum , etiam sub nomine cappellaniae amovibilis, & fimiliu piarum largitionum, im- pofito fuper fructibus, & redditibus bonorum, quae laicis, vel etiam clerico fuceffori relinquuntur, & pofidentur, & fingulis annis ex temporalibus bonis his oneribus onuftis exolbuntur clericis adimplentibus: ut bene confiderat, Pe- retius de Liara de anniverfarij, & cappel. lib. 2, c. 1. n. 10. & 11, & c. 6, n. 16. per totum, & feplus Cordubae ex commiffione & mandato Capituli cum effem huius gratiae deputatus, & multa pia oppera ad hunc finem recoliffem, iudicavi.

Respondetur oppofitis.

29 **N**EC ita tenendo, obftan las dificultades arriba referi- das en el §. 3. nam licet iura in primo argumento ad- ducta, generaliter loquantur, funt tamen reftingenda de habilitate, quod generale eft ex glos. 1. in l. 1, verbo habeat, C. de factofanctis Ecclefijs glos. 1. in l. emancipari. ff. de adop- tionibus, glos. 2. in l. promittendo, ff. de iure dotium text. in l. gradatim verf. & fi l. ff. de muneribus, & honoribus, Covar rub. lib. 3. variat. c. 17. n. 7. Menochius de recuperanda pof- fefione remedio 15. n. 86. & Alvarus Balafcus de iure am- phiteutico, q. 25. n. 19. facultas enim illa libera teftandi ex le- gibus 12. tabularum fuit pofit modum legibus reftrieta, ut in l. verbis. legis. 120. ff. de verborum fignificatione: ita ut nemo poffet efficere, quin leges, & fuperioru ordinationes in fuo teftamento locum non haberent, d. l. nemo potefit cum fimilibus. ff. delegatis 1. unde glos. 1. in l. codicilij. §. fi- nali. ff. delegatis 2. ait: ftultum effe teftatorem volentem con- tra leges teftari, quam fequitur, Gregor. Lopez in l. 32. tit. 9.

p. 6. glos. 3. & Gutier. in repetitione d. l. nemo potest n. 2. cū
 seq. potest itaq. testator apponere cōditiones, & gravamina;
 dū tamen sint licita, non veto contra superiorū decreta, vel
 a iure ordinata, vel aliter reprobata, glos. 1. in l. in conditioni
 bus, ff. de condit. & demōst. ubi Socin. in princ. Valle, conf.
 35. n. 20. in fine, vol. 3. plura Espino in speculo, glos. rubr. 1. p.
 n. 4. & ita solvit fere in hac nostra specie. glos. magna in fi-
 ne in 2. solutione in d. c. sic quidam 10. q. 1. ubi Archidiaconus,
 & alij, Covarrubias in d. c. tua nobis n. 6. de testamen-
 tis, & Ioan. Gutier. ubi proxime, n. 6. cum enim quæ dantur
 Ecclesijs, etiam cum explendi oneris gravamine, earum Ec-
 clesiarum iustis regulis, & ordinationibus in exequendi, &
 diuidendi modis subijciantur, non debent à privatis homi-
 nibus sub moveri, sed suo congruere principali, & velut mē-
 bra a capite non recedere, c. cum non liceat de præscriptio-
 nibus, viderentur enim esse partes turpes, quæ suo non con-
 gruerent univerto, contra text. in c. fin. de sponsa duorum,
 c. quæ contra menores s. distin. essent etiam æcephale, hoc
 est sine capite, ordinationibus nempe superiorum Episco-
 pi, Ecclesiarum, vel Pōtificis, sicuti dicitur de cleric. qui nul-
 lius Episcopi disciplinæ subduntur, c. nulla ratione 93. dist.
 Y assi vemos que si el testador manda en los aniversarios,
 memorias, o capellanas que funda, q̄ cada dia se diga mis-
 sa de requiem pro defunctis, o votiva de algun santo parti-
 cular, sin embargo manente disposicione, quia conditio nul-
 la est, se deven guardar las rubricas del Missal, y orden de
 la Iglesia, y se cumplira con esso, cum ea subvertere nō pos-
 sit testator, tradunt Enriquez lib. 9. c. 23. n. 6. & 7. Azor 1. p.
 institut. moral. lib. 10. c. 32. §. 5. quærit.

30 Ita etiam dicimus, quod manente valida dotatione, seu
 institutione cappelle, rejicitur pactū, seu conditio per quā
 subtrahitur ab ordinatione Episcopi, & Papæ iuxta iura su-
 perius relata; & ratio est, quia primo testator vult cappellā
 inf.

instituere, postea vero subtrahendo a iurisdictione Ecclesie
vult illā destruere, & sic sibimet contrariati, unde non debe
ret audiri, cum quod una manu ponit, altera tollat, ut de
clarat Archid. in d. c. sic quidā 10. q. 1, ac proinde lex cano
nica in huiusmodi dubio capit eam interpretationem, ut
res magis valeat, quam pereat. iuxta text. in l. quoties 80. ff.
de verborum, l. quoties, la. 2 ff. de reb^d dubijs, c. abbate sanc
ti Silvani, ubi glos. verbo potius de verborum significatione
& in l. 2. tit. 33. part. 7. ubi Greg. Lopez glos. 1.

31 Quæ procedit in omni dispositione mundi, ut post Fe
lin. tradit Gambarus de officio, & potestate legati de laterē,
lib. 10. n. 274, & est præsumptio fortior alijs præsumptio
bus, ut tradit Decius in l. in contrahenda, n. 6. & 10. ff. de re
gulis iuris, & post alios novissime Flammīn. de resignatione
beneficiorum lib. 8. q. 8. n. 57. & 58. & lib. 11. q. 14. n. 12. cum
seqq. & sic admittit ipsum actum principalem reiecta con
ditione, vel pacto contra ipsius actus naturam, vel substan
tiam adiecto, quod est in iure frequentissimum, ex text. in
l. cum precario. ff. de precario in l. si peculium, la. 1. §. 1. ff. de
peculio legato, & in l. obligationum, §. placet, vers. sic, & in
tradendo, ff. de actionib. & obligationib. & ita sentit glos.
in d. c. sicquidam, & ibi Archidiaconus, licet nō exacte ex
plicent, de quo iuris principio, adde Tellum Fernandez in l.
17. Tauri, a n. 98. & alios relatos ab Alvaro Balasco de iure
amphiteut. q. 19. n. 7. & 8. qui ait esse materiam salebrosam,
& in qua certa doctrina dari non potest. Ex quibus satisfac
tum est primo argumento.

32 Ad secundum argumentum dic, illud esse verum in vo
cationibus a lege permissis, non vero in prohibitis, ut conf
tat ex l. 27. Tauri cum alijs: licitæ enim valent, etiam factæ
in pœnam delicti à piore vocato commissi, vel committē
di, ex traditis ab Antonio Gomez, in l. 40. Tauri, n. 91, & post
eum, & alios, Molin. de primogenijs, lib. 4. c. 11. n. 11. cum §.
seqq.

seqq. at in presenti non imponitur pœna delicto, sed potius legitime, & iuste facta, quod quidem nullam pœnam mereatur, l. grachus, C. ad l. iuliam de adulterijs, cum similibus.

33 Secundo, & rectius dic quod cum principalis dispositio prohibitiva testatoris, ne dentur distributiones manuales ijs, qui à Papa per indulta privilegia interessentes habentur divinis officijs, non valeat, cum sit contra superiorum leges, & iura, ex text. in c. fin. de pactis, l. iuris gentium, §. prator ait, ff. de eodem tit. non debet valere conditio pœnalis, ut opus pium revocetur, vel alij vocentur ad ipsum, vel portio ministrorum sancti officij alijs applicetur, ex d. l. iuris gentiũ, §. si paciscar in fin. tex. optimus in c. 2. vers. c. on tractus de rebus Ecclesiæ in 6. glos. z. in c. 2. de precatario, similis in l. si patronatus, §. patronum vers. faviana, ff. si quid in fraudem patroni. quæ ait rescisso principali rescindi accessorium, gloss. fin. in c. significantibus de officio deleg. ubi Abb. n. 4. & 9. Iason in l. impossibilia, n. 7. ff. de verbis, tradit Valle cõf. 2. n. 75. volum. 1. Didacus Perez in l. 4. tit. 8. lib. 3. ordinamenti veteris, glos. 1. col. 17. Antonius Gomez, in l. 17. Tauri, in 15. citans text. signif. l. fin. in fine, ff. de constituta pecuna, & novissime Molina sup. lib. 4. c. 2. n. 47. & 48. cum ergo prohibitio testatoris nulla sit, consequens est, quod vocatio in eius pœnam facta, non valet.

34 Ad tertium, quod voluntas testatoris sit lex fateor, quod ad ea quæ sunt in eius potestate, seu veto, si eius potestate excedat ex adductis a Valle cõf. 35. n. 21. 22. & 23. vol. 3. nec in his quæ ius superioris concernunt, illud enim in omni dispositione intelligitur exceptum, ex text. in l. fin. in principio, ff. ad municipale, c. venientes de iure iurando, & in l. 27. tit. 11. p. 3. ubi Gregorius, glos. 7. nec enim inferior potest facere contra legem superioris, c. cum inferior de maiortate, & obedientia, nec ei resistere, qui enim resistit, potestati, vel ordinationi resistit, c. qui resistit 11. q. 3. ubi dicitur, quod

H

in

in legibus humanis sunt gradus, in quibus ordo est, ut minor obediat maiori, est enim generale pactum societatis humanae, obtemperare principibus, ut in c. quæ contra morem, & dist. ubi habetur, quæ à principibus præcipiuntur, nullo modo evitari posse, ne aliud licere debet ex privata ætatoris dispositione, cum quid enim prohibetur alicui ad id alia via non debet admitti, regula cum quid una via cū glos. in 6, cum congestis ab Antonio Gomez in l. 9. Tauri n. 19. ad medium. Imo talis dispositio, vel conventio non valeret, cum contineat peccatum, & det materiam delinquendi contra potestatem ipsius principis: ut alias inquit Baldus conf. 39 5. volum. 2. & Valle conf. 45. num. 5. volum. 3. Y assi en ambos articulos parecen justificados los intentos que en ellos se fundan, Salvo &c.

Doct. D. Pedro Gonzales
Guzelino.

Descuidos de la imprenta.

Num 4. lin. 1. vidimus, videmus. Liv. 33. paratur, paratur. Numo 5. lin. 5. Confil. 110.
Conf 11. lin. 21. Monachus. Monachus. Num 6. lin. 23. colicet colono. Nam 10. lin.
17 in eo, in eo. lin. 28. in forma. forma. Nam 19. lin. 12. claudum claudum. Nam 20. lin.
duo comprehendum. lin. 45. pro parte. lin. 61. ex. est. Numo. 16. lin. 16. rat. ratione.